

T

DE PROFESSIONALISERING VAN LERAREN LICHAMELIJKE OPVOEDING

Wil het onderwijs in de lichamelijke opvoeding dat leerlingen aangeboden krijgen van goede kwaliteit zijn, dan is het van belang dat de leraren die dat aanbod verzorgen deskundig zijn én blijven. Hoe zorgen leraren lichamelijke opvoeding ervoor dat hun deskundigheid op peil blijft en wat verstaan zij eigenlijk onder kwaliteitsvol onderwijs?

Een viertal aanbevelingen op grond van de resultaten van een exploratief onderzoek. **Door: Bruno Oldeboom**

Hoe houden leraren lichamelijke opvoeding hun deskundigheid op peil en wat verstaan ze onder goed LO-onderwijs? Door middel van een enquête onder bezoekers van een landelijke studiedag voor leraren lichamelijke opvoeding en een half gestructureerd interview met een viertal leraren heb ik getracht daar enig zicht op te krijgen.¹

De gevonden gegevens leiden tot de conclusie dat leraren lichamelijke opvoeding vooral informeel leren: door zelfreflectie en door informeel overleg met collega's en leerlingen. Ze volgen weliswaar studiedagen en, minder frequent, cursussen, maar doen dat, in verhouding, in beduidend mindere mate dan dat ze op die meer informele wijze met hun professionalisering bezig zijn.

Verder blijkt dat leraren lichamelijke opvoeding vinden dat goed onderwijs gekenmerkt wordt door drie aspecten, te weten: (1) een onderwijsaanbod op maat, (2) zorg en aandacht voor een goede interactie tussen leraar en leerlingen en (3) aandacht en zorg voor de uniciteit van de individuele beleving en leerstijl van de leerlingen.

AANBEVELINGEN

Op grond hiervan zou ik vier aanbevelingen willen formuleren.

1 Leer leraren hoe zij beter informeel kunnen leren. Als leraren vooral en bij voorkeur informeel leren, dan is het raadzaam hen te leren dat informeel leren dan ook goed te doen. Het betreft hier reflectievaardigheden en zelfsturend leren. Op cursussen, studiedagen en trainingen die leraren volgen, zou in

Meer sportgericht gewenst effect

FOTO: AMITA RIEVERSVA

FOTO: ANITA RIEMERSMA

We moeten terug naar de basis

elk geval aandacht moeten worden geschonken aan hoe leraren hun deskundigheid zelfstandig op peil kunnen houden. Ook zou het beleid op scholen erop gericht moeten zijn leraren aan te zetten tot reflectie en zelfsturend leren. De scholing die leraren volgen, zou aansluiting moeten vinden bij wat leraren zelf als kwaliteitsvol onderwijs bestempelen. Overigens verdient het de aanbeveling ook 'deze les' zoveel mogelijk op informele wijze aan leraren aan te bieden. Dat lijkt me het meest in overeenstemming met de aard en inhoud van deze eerste aanbeveling.

2 In aansluiting hierop ligt het voor de hand op de lerarenopleiding voor lichamelijke opvoeding aandacht te schenken aan het leren leren, het leren reflecteren en andere zogenoemde metabekwaamheden. Er wordt in dit verband ook wel over 'veranderingsbekwaamheid' gesproken. Het is belangrijk dat studenten die leraar lichamelijke opvoeding willen worden, leren hoe zij hun eigen professionaliteit op peil kunnen houden.

3 Een derde advies betreft ook de opleiding voor leraren lichamelijke opvoeding, meer in het bijzonder het alumnibeleid. Een krachtig alumnibeleid waarin afgestudeerden gestimuleerd worden om contact te onderhouden met de opleiding, kan goede effecten sorteren, niet in de laatste plaats vanuit professionaliseringsoogpunt. Het alumnibeleid kan enerzijds opleidingen helpen goed contact met collega's in het werkveld te onderhouden, anderzijds wordt het voor afgestudeerden ook gemakkelijker om voor bijvoorbeeld een cursusaanbod

weer naar de opleiding te komen en hun deskundigheid op peil te houden.

4 Ten slotte is het belangrijk om onafhankelijke professionaliserings- en registratietrajecten te ontwikkelen. De KVLO, de SLO of pedagogische centra zouden op grond van het beroepsprofiel assessmenttrajecten kunnen vastleggen, waarin leraren de gelegenheid geboden wordt te toetsen of zij nog voldoen aan de actuele eisen die het beroep van leraar lichamelijke opvoeding met zich mee brengt. Deze professionaliserings- en registratietrajecten, zouden expliciet aandacht moeten schenken aan de drie dimensies van goed onderwijs: zorg voor interactie, onderwijs op maat en zorg voor de uniciteit van de individuele beleving en leerstijl van leerlingen.

Bruno Oldeboom is opleidingsdocent aan de School of Human Movement and Sports (voorheen Calo) van de Hogeschool Windesheim.

¹ De enquête en de interviews richtten zich op een kleine groep (resp. n+ 161 en n=4). Het is niet mogelijk om op grond van de verzamelde data generaliserende uitspraken te doen.

Correspondentie: b.oldeboom@windesheim.nl